

Tekstuitgave

Omgevingswet 2025

onder redactie van

dr. J.W. van Zundert

Voorwoord

Om (nog meer) vertrouwd te raken met de Omgevingswet is deze pocket-uitgave een goed hulpmiddel.

De omvang van het nieuwe omgevingsrecht is zodanig dat een tekstuitgave op papier waarin niet alleen de tekst van de Omgevingswet is opgenomen, maar ook de uitvoeringsregelingen, niet mogelijk is. Vandaar dat deze tekst-uitgave is beperkt tot alleen de Omgevingswet en het overgangsrecht uit de Invoeringswet Omgevingswet.

Om de toegankelijkheid te vergroten is wel een complete artikelsgewijze inhoudsopgave toegevoegd, alsmede een alfabetisch trefwoordenregister.

Reacties betreffende inhoud, inhoudsopgave en alfabetisch register zijn welkom en kunt u sturen naar boeken-NL@wolterskluwer.com.

De tekst van de artikelen is ontleend aan de geconsolideerde versie van de Omgevingswet per 15 december 2024.

Co van Zundert

INHOUD

Voorwoord / 5

1. Omgevingswet / 37

Hoofdstuk 1 Algemene bepalingen / 37

Afdeling 1.1 Begripsbepalingen / 37

Artikel 1.1 (begripsbepalingen) / 37

Afdeling 1.2 Toepassingsgebied en doelen / 37

Artikel 1.2 (fysieke leefomgeving) / 37

Artikel 1.3 (maatschappelijke doelen van de wet) / 38

Artikel 1.4 (verhouding tot andere wetgeving) / 38

Artikel 1.5 (toepassing in de exclusieve economische zone en internationaal) / 38

Afdeling 1.3 Zorg voor de fysieke leefomgeving / 39

Artikel 1.6 (zorgplicht voor een ieder) / 39

Artikel 1.7 (activiteit met nadelige gevolgen) / 39

Artikel 1.7a (verbod activiteit met aanzienlijke nadelige gevolgen) / 39

Artikel 1.8 (verhouding tot specifieke regels) / 39

Hoofdstuk 2 Taken en bevoegdheden van bestuursorganen / 40

Afdeling 2.1 Algemene bepalingen / 40

Artikel 2.1 (uitoefening taken en bevoegdheden) / 40

Artikel 2.2 (afstemming en samenwerking) / 41

Artikel 2.3 (algemene criteria verdeling van taken en bevoegdheden) / 41

Afdeling 2.2 Omgevingsplan, waterschapsverordening en omgevingsverordening / 41

Artikel 2.4 (omgevingsplan) / 41

Artikel 2.5 (waterschapsverordening) / 42

Artikel 2.6 (omgevingsverordening) / 42

Artikel 2.7 (verplicht opnemen en uitsluiten van decentrale regels) / 42

Artikel 2.8 (delegatie) / 42

Afdeling 2.3 Omgevingswaarden / 42

§ 2.3.1 Algemene bepalingen / 42

Artikel 2.9 (omgevingswaarden) / 42

Artikel 2.10	(aard, termijn en locaties van omgevingswaarden en onderbouwing) / 42
§ 2.3.2	Omgevingswaarden gemeente / 43
Artikel 2.11	(omgevingswaarden gemeente) / 43
Artikel 2.11a	(verplichte omgevingswaarden gemeente voor geluidproductie industrieterreinen) / 43
§ 2.3.3	Omgevingswaarden provincie / 43
Artikel 2.12	(omgevingswaarden provincie) / 43
Artikel 2.12a	(omgevingswaarden provincie voor geluidproductie industrieterreinen) / 43
Artikel 2.13	(verplichte omgevingswaarden provincie voor watersystemen) / 44
Artikel 2.13a	(verplichte omgevingswaarden provincie voor geluidproductie wegen en lokale spoorwegen) / 44
§ 2.3.4	Omgevingswaarden Rijk / 44
Artikel 2.14	(omgevingswaarden Rijk) / 44
Artikel 2.15	(verplichte omgevingswaarden Rijk) / 44
Artikel 2.15a	(omgevingswaarden stikstofdepositie) / 45
Afdeling 2.4	Toedeling van taken en aanwijzing van locaties / 46
§ 2.4.1	Toedeling van specifieke taken aan gemeenten, waterschappen, provincies en Rijk / 46
Artikel 2.16	(gemeentelijke taken voor de fysieke leefomgeving) / 46
Artikel 2.17	(waterschapstaken voor de fysieke leefomgeving) / 47
Artikel 2.18	(provinciale taken voor de fysieke leefomgeving) / 48
Artikel 2.19	(rijkstaken voor de fysieke leefomgeving) / 49
§ 2.4.2	Aanwijzing van locaties / 51
Artikel 2.20	(aanwijzing en begrenzing van rijkswateren) / 51
Artikel 2.21	(grondslag aanwijzing en begrenzing van andere locaties) / 51
Artikel 2.21a	(aanwijzing en begrenzing van beperkingengebieden) / 51
Afdeling 2.5	Instructieregels en instructies / 52
§ 2.5.1	Doorwerking van beleid door instructieregels / 52
Artikel 2.22	(grondslag algemene instructieregels provincie) / 52
Artikel 2.23	(inhoud instructieregels provincie) / 52
Artikel 2.24	(grondslag algemene instructieregels Rijk) / 53
Artikel 2.25	(inhoud instructieregels Rijk) / 53
Artikel 2.26	(verplichte instructieregels Rijk programma's) / 55
Artikel 2.27	(verplichte instructieregels Rijk omgevingsverordening) / 55
Artikel 2.28	(verplichte instructieregels Rijk omgevingsplan en projectbesluit) / 56
Artikel 2.29	(verplichte instructieregels Rijk omgevingsplan en projectbesluit voor luchthavens) / 56
Artikel 2.29a	(verplichte instructieregels Rijk geluidproductieplafonds) / 57

Artikel 2.30	(verplichte instructieregels Rijk zwemlocaties) / 57
Artikel 2.31	(verplichte instructieregels Rijk stedelijk afvalwater) / 58
Artikel 2.31a	(verplichte instructieregels Rijk natuurgebieden, flora en fauna) / 58
Artikel 2.32	(onthefing instructieregels) / 58
§ 2.5.2	Doorwerking van beleid door instructies / 59
Artikel 2.33	(grondslag instructie provincie) / 59
Artikel 2.34	(grondslag instructie Rijk) / 59
Artikel 2.35	(toepassing instructie) / 60
§ 2.5.3	Indeplaatstreding en vernietiging waterschapsbeslissingen / 61
Artikel 2.36	(bevoegdheid tot indeplaatstreding) / 61
Artikel 2.37	(vernietiging waterschapsbeslissingen door het Rijk) / 61
Afdeling 2.6	Bijzondere taken en bevoegdheden / 62
§ 2.6.1	Bijzondere beheertaken en -bevoegdheden water, waterstaatswerken en wegen. / 62
Artikel 2.38	(zwemverbod en negatief zwemadvies) / 62
Artikel 2.39	(legger) / 62
Artikel 2.40	(toegangsverbod waterstaatswerken en wegen) / 62
Artikel 2.41	(peilbesluit) / 62
Artikel 2.42	(rangorde bij waterschaarste) / 63
§ 2.6.2	Bijzondere bevoegdheden geluid / 63
Artikel 2.43	(geluidwerende maatregelen aan gebouwen) / 63
§ 2.6.3	Bijzondere bevoegdheden natuur en landschap / 63
Artikel 2.44	(aanwijzing natuurgebieden en landschappen) / 63
Artikel 2.45	(toegangsbepaling natuurgebieden) / 64
Artikel 2.46	(stikstofdepositieruimte) / 64
Hoofdstuk 3	Omgevingsvisies en programma's / 64
Afdeling 3.1	Omgevingsvisies / 64
Artikel 3.1	(vaststellen omgevingsvisie) / 64
Artikel 3.2	(inhoud omgevingsvisie) / 65
Artikel 3.3	(doorwerking beginselen) / 65
Afdeling 3.2	Programma's / 65
§ 3.2.1	Algemene bepalingen / 65
Artikel 3.4	(vaststellen programma) / 65
Artikel 3.5	(inhoud programma) / 65
§ 3.2.2	Verplichte programma's / 65
Artikel 3.6	(verplichte programma's gemeente) / 65
Artikel 3.7	(verplichte programma's waterschap) / 66
Artikel 3.8	(verplichte programma's provincie) / 66
Artikel 3.9	(verplichte programma's Rijk) / 66
Artikel 3.10	(verplicht programma bij (dreigende) overschrijding van omgevingswaarde) / 67

Artikel 3.11	(wijziging met oog op doelbereik) / 68
Artikel 3.12	(uitvoering maatregelen) / 68
Artikel 3.13	(gezamenlijke vaststelling programma's) / 68
§ 3.2.3	Onverplichte programma's / 68
Artikel 3.14	(gemeentelijk rioleringsprogramma) / 68
Artikel 3.14a	(inrichtingsprogramma) / 68
§ 3.2.4	Programmatische aanpak / 69
Artikel 3.15	(toepassingsbereik programmatische aanpak) / 69
Artikel 3.16	(inhoud en werking programmatische aanpak) / 69
Artikel 3.17	(eisen aan programma bij programmatische aanpak) / 69
Artikel 3.18	(uitvoeringsplicht bij programmatische aanpak) / 70
Artikel 3.19	(wijziging programma bij programmatische aanpak) / 70

Hoofdstuk 4 Algemene regels over activiteiten in de fysieke leefomgeving / 71

Afdeling 4.1	Algemene bepalingen voor regels over activiteiten / 71
§ 4.1.1	Algemene regels / 71
Artikel 4.1	(decentrale regels over activiteiten) / 71
Artikel 4.2	(toedeling van functies aan locaties) / 71
Artikel 4.3	(grondslag rijksregels) / 71
§ 4.1.2	Inhoud / 73
Artikel 4.4	(melding of omgevingsvergunning) / 73
Artikel 4.5	(maatwerkvoorschriften of vergunningvoorschriften) / 73
Artikel 4.6	(maatwerkregels) / 73
Artikel 4.7	(gelijkwaardigheid) / 74
§ 4.1.3	Bevoegd gezag / 74
Artikel 4.8	(bevoegd gezag voor decentrale regels) / 74
Artikel 4.9	(gemeente bevoegd gezag voor rijksregels) / 74
Artikel 4.10	(bevoegd gezag voor rijksregels over wateractiviteiten) / 74
Artikel 4.11	(provincie bevoegd gezag voor rijksregels) / 75
Artikel 4.12	(Rijk bevoegd gezag voor rijksregels) / 75
Artikel 4.13	(bevoegd gezag rijksregels in combinatie met een omgevingsvergunning) / 76
Artikel 4.13a	(flexibiliteitsregeling bevoegd gezag) / 76
Afdeling 4.2	Vorbereidingsbescherming / 77
Artikel 4.14	(voorbereidingsbesluit omgevingsplan) / 77
Artikel 4.15	(voorbereidingsbesluit omgevingsverordening) / 77
Artikel 4.16	(voorbereidingsbesluit in verband met projectbesluit, instructieregels of instructies) / 78
Afdeling 4.3	Bijzondere bepalingen voor regels over activiteiten / 78
§ 4.3.1	Decentrale regels / 78
Artikel 4.17	(actualisering in verband met omgevingsplanactiviteiten) / 78

Artikel 4.18	(aanwijzen moderniseringslocaties) / 79
Artikel 4.19	(regels over het uiterlijk van bouwwerken) / 79
Artikel 4.19a	(geen belemmering projectbesluit en voorbereidingsbesluit) / 79
Artikel 4.19b	(toepassing Wet Bibob bij wijziging omgevingsplan op aanvraag) / 79
§ 4.3.2	Rijksregels / 80
Artikel 4.20	(rijksregels implementatie internationaalrechtelijke verplichtingen) / 80
Artikel 4.21	(rijksregels bouwwerken) / 80
Artikel 4.22	(rijksregels milieubelastende activiteiten) / 81
Artikel 4.23	(rijksregels wateractiviteiten) / 81
Artikel 4.24	(rijksregels mijnbouwlocatieactiviteiten) / 82
Artikel 4.25	(rijksregels beperkingengebiedactiviteiten wegen) / 82
Artikel 4.26	(rijksregels beperkingengebiedactiviteiten mijnbouwinstallatie in een waterstaatswerk) / 82
Artikel 4.27	(rijksregels gelegenheid bieden tot zwemmen en baden) / 83
Artikel 4.28	(rijksregels cultureel erfgoed) / 83
Artikel 4.29	(rijksregels werelderfgoed) / 83
Artikel 4.30	(rijksregels activiteiten natuurgebieden) / 83
Artikel 4.31	(rijksregels jacht, populatiebeheer en schadebestrijding) / 83
Artikel 4.32	(rijksregels middelen, methoden en installaties vangen of doden dieren) / 84
Artikel 4.33	(rijksregels walvissen) / 84
Artikel 4.34	(rijksregels exoten) / 84
Artikel 4.35	(rijksregels houtopstanden) / 84
Artikel 4.36	(rijksregels handel en onder zich hebben van dieren, planten en producten) / 85
Artikel 4.37	(rijksregels hout en houtproducten) / 85
Artikel 4.38	(rijksregels flora- en fauna-activiteiten) / 85
Artikel 4.39	(rijksregels landinrichting) / 85
Hoofdstuk 5	De omgevingsvergunning en het projectbesluit / 86
Afdeling 5.1	De omgevingsvergunning / 86
§ 5.1.1	Verbodsbepalingen / 86
Artikel 5.1	(omgevingsvergunningplichtige activiteiten wet) / 86
Artikel 5.2	(afbakening vergunningplicht artikel 5.1) / 86
Artikel 5.3	(omgevingsvergunningplicht waterschapsverordening) / 88
Artikel 5.4	(omgevingsvergunningplicht omgevingsverordening) / 88
Artikel 5.5	(verbod handelen in strijd met voorschriften omgevingsvergunning) / 88

Artikel 5.6	(verbod in stand laten zonder vergunning gebouwd bouwwerk) / 89
§ 5.1.2	Reikwijdte aanvraag omgevingsvergunning en aanwijzing bevoegd gezag / 89
Artikel 5.7	(aanvraag los of gelijktijdig) / 89
Artikel 5.8	(bevoegd gezag gemeente aanvraag één activiteit) / 90
Artikel 5.9	(bevoegd gezag aanvraag één wateractiviteit) / 90
Artikel 5.9a	(bevoegd gezag aanvraag één jachtgeweeractiviteit) / 90
Artikel 5.10	(bevoegd gezag provincie aanvraag één activiteit anders dan in artikel 5.9) / 90
Artikel 5.11	(bevoegd gezag Rijk aanvraag één activiteit anders dan in artikel 5.9) / 91
Artikel 5.12	(bevoegd gezag aanvraag meer activiteiten) / 92
Artikel 5.13	(eens bevoegd gezag altijd bevoegd gezag) / 92
Artikel 5.14	(bevoegd gezag grondgebiedoverstijgende aanvraag) / 92
Artikel 5.15	(bevoegd gezag toepassing paragraaf 5.1.5) / 92
Artikel 5.16	(flexibiliteitsregeling bevoegd gezag) / 92
§ 5.1.3	De beoordeling van de aanvraag / 93
Artikel 5.17	(Vervallen) / 93
Artikel 5.18	(beoordelingsregels aanvraag artikel 5.1-activiteiten bij algemene maatregel van bestuur) / 93
Artikel 5.19	(beoordelingsregels aanvraag artikel 5.1-activiteiten in omgevingsverordening) / 93
Artikel 5.20	(artikel 5.18 beoordelingsregels aanvraag bouwactiviteit) / 93
Artikel 5.21	(artikel 5.18 beoordelingsregels aanvraag omgevingsplan-activiteit) / 93
Artikel 5.22	(artikel 5.18 beoordelingsregels aanvraag rijksmonumentenactiviteit) / 94
Artikel 5.23	(artikel 5.18 beoordelingsregels aanvraag ontgrondingsactiviteit) / 94
Artikel 5.24	(artikel 5.18 beoordelingsregels aanvraag wateractiviteit) / 94
Artikel 5.25	(Vervallen) / 95
Artikel 5.26	(artikel 5.18 beoordelingsregels aanvraag milieubelastende activiteit) / 95
Artikel 5.27	(artikel 5.18 beoordelingsregels aanvraag mijnbouwlocatieactiviteit) / 95
Artikel 5.28	(artikel 5.18 beoordelingsregels beperkingengebiedactiviteit anders dan een wateractiviteit) / 95
Artikel 5.29	(artikel 5.18 beoordelingsregels aanvraag Natura 2000-activiteit en flora- en fauna-activiteit) / 96
Artikel 5.29a	(artikel 5.18 beoordelingsregels aanvraag jachtgeweeractiviteit en valkeniersactiviteit) / 96
Artikel 5.30	(beoordelingsregels artikel 5.3- en 5.4-activiteiten) / 96

Inhoud

Artikel 5.31	(weigeren vergunning vanwege Wet bibob) / 96
Artikel 5.32	(weigeren vergunning vanwege ernstige gezondheidsrisico's) / 97
Artikel 5.33	(verlenen of weigeren vergunning vanwege instemming) / 97
Artikel 5.33a	(gedeeltelijke verlening omgevingsvergunning bij aanvraag meer activiteiten) / 97
§ 5.1.4	Inhoud en werking / 97
Artikel 5.34	(voorschriften omgevingsvergunning) / 97
Artikel 5.35	(Vervallen) / 98
Artikel 5.36	(termijnstelling in omgevingsvergunning) / 98
Artikel 5.36a	(termijnstelling seizoensgebonden en drijvende bouwwerken) / 98
Artikel 5.36b	(conversie omgevingsvergunning wateractiviteit vanwege nieuwe vergunningplicht stortingsactiviteit op zee) / 99
Artikel 5.37	(normadressaat omgevingsvergunning en aanwijzing vergunninghouder) / 99
Artikel 5.37a	(verantwoordelijkheidsverdeling vergunninghouders) / 99
§ 5.1.5	Actualisering, wijziging, intrekking en revisievergunning / 99
Artikel 5.38	(actualisering omgevingsvergunning) / 99
Artikel 5.39	(verplichting tot wijziging voorschriften omgevingsvergunning en intrekking omgevingsvergunning) / 100
Artikel 5.40	(bevoegdheid tot wijziging voorschriften omgevingsvergunning en intrekking omgevingsvergunning) / 100
Artikel 5.41	(toepassing artikelen 5.39 en 5.40 op verzoek instemmingsorgaan) / 101
Artikel 5.42	(invulling algemene maatregel van bestuur artikelen 5.39 en 5.40) / 101
Artikel 5.43	(revisievergunning) / 102
Afdeling 5.2	Projectprocedure / 102
§ 5.2.1	Algemene bepalingen voor het projectbesluit / 102
Artikel 5.44	(bevoegd gezag projectbesluit) / 102
Artikel 5.44a	(voorrangsregel bevoegd gezag projectbesluit) / 103
Artikel 5.44b	(flexibiliteitsregeling projectbesluit Rijk) / 103
Artikel 5.45	(coördinatie uitvoeringsbesluiten) / 104
Artikel 5.45a	(bevoegdheid tot indeplaatstreding) / 104
Artikel 5.46	(projectbesluit voor hoofdinfrastructuur en primaire waterkeringen) / 104
§ 5.2.2	Voornemen, verkenning en voorkeursbeslissing / 105
Artikel 5.47	(voornemen) / 105
Artikel 5.48	(verkenning) / 106
Artikel 5.49	(voorkeursbeslissing) / 106
Artikel 5.50	(uitwerken of wijzigen projectbesluit zonder paragraaf 5.2.2) / 106

§ 5.2.3	Projectbesluit / 106
Artikel 5.51	(inhoud projectbesluit) / 106
Artikel 5.52	(integraal besluit) / 106
Artikel 5.53	(beoordelingsregels) / 107
Artikel 5.53a	(geen belemmering projectbesluit en voorbereidingsbesluit) / 107
Artikel 5.54	(uitwerking binnen besluit) / 108
§ 5.2.4	Gemeentelijke projecten van publiek belang / 108
Artikel 5.55	(gemeentelijk project van publiek belang) / 108
<i>Hoofdstuk 6</i>	[Gereserveerd] / 108
<i>Hoofdstuk 7</i>	[Gereserveerd] / 108
<i>Hoofdstuk 8</i>	Aanvullende regels populatiebeheer, schadebestrijding en jacht / 108
Artikel 8.1	(faunabeheereenheden en faunabeheerplannen) / 108
Artikel 8.2	(bijzondere bepaling over aansluitplicht bij wildbeheereenheid) / 109
Artikel 8.3	(bijzondere bepaling over de jacht) / 109
Artikel 8.4	(bijzondere bepaling over aansprakelijkheidsverzekering jachtgeweren) / 110
Artikel 8.5	(afpalingsrecht eendenkooien) / 111
<i>Hoofdstuk 9</i>	Voorkeursrecht / 111
Afdeling 9.1	Vestiging en gelding van een voorkeursrecht / 111
Artikel 9.1	(grondslag en bevoegdheid vestiging voorkeursrecht op naam van gemeente, provincie of Staat) / 111
Artikel 9.2	(exclusiviteit voorkeursrecht) / 112
Artikel 9.3	(vestigen nieuw voorkeursrecht) / 112
Artikel 9.4	(geldingsduur voorkeursrecht) / 112
Artikel 9.5	(intrekking en verval van voorkeursrecht of vernietiging van voorkeursrechtbeschikking) / 113
Afdeling 9.2	Vervreemding na vestiging van een voorkeursrecht / 113
§ 9.2.1	Bevoegd gezag / 113
Artikel 9.6	(bevoegd gezag) / 113
§ 9.2.2	Hoofdregeel en uitzonderingen daarop / 113
Artikel 9.7	(hoofdregeel bij vervreemding) / 113
Artikel 9.8	(uitzonderingen op hoofdregeel) / 114
Artikel 9.9	(uitzondering op hoofdregeel bij vervreemding vanwege een gesloten overeenkomst) / 114
Artikel 9.10	(uitzondering op hoofdregeel bij vervreemding vanwege gewichtige redenen) / 115

Inhoud

Artikel 9.11	(Vervallen) / 115
§ 9.2.3	Vervreemding aan een gemeente, een provincie of de Staat / 115
Artikel 9.12	(uitnodiging tot onderhandeling over vervreemding aan gemeente, provincie of Staat) / 115
Artikel 9.13	(beslistermijn voor besluit over bereidheid tot verkrijging) / 115
Artikel 9.14	(rechtsgevolg ontbreken bereidheid of overschrijding van beslistermijn) / 115
§ 9.2.4	Gerechtelijke procedure tot vaststelling van de prijs of tot overdracht van het goed / 116
Artikel 9.15	(toepassingsbereik) / 116
Artikel 9.16	(verzoek om gerechtelijke procedure tot vaststelling van de prijs) / 116
Artikel 9.17	(rechtsgevolg niet indienen of intrekken verzoek) / 116
Artikel 9.18	(verzoek om gerechtelijke procedure tot overdracht van het goed) / 117
Artikel 9.19	(rechtsgevolg afwijzing verzoek tot overdracht van het goed) / 117
§ 9.2.5	Notariële akte tot levering van de onroerende zaak / 117
Artikel 9.20	(notariële akte tot levering) / 117
Artikel 9.21	(inschrijving notariële akte tot levering) / 117
§ 9.2.6	Nietigheid van rechtshandelingen in strijd met voorkeursrecht / 118
Artikel 9.22	(nietigheid van rechtshandelingen in strijd met voorkeursrecht) / 118
Hoofdstuk 10	Gedooqplichten / 118
Afdeling 10.1	Algemene bepalingen / 118
Artikel 10.1	(begripsbepalingen) / 118
Artikel 10.1a	(toegang tot de onroerende zaak) / 118
Afdeling 10.2	Gedooqplichten van rechtswege / 119
Artikel 10.2	(gedooqplichten wegen en waterstaatswerken) / 119
Artikel 10.3	(gedooqplichten waterbeheer) / 119
Artikel 10.4	(informatieplicht voorgenomen activiteiten) / 120
Artikel 10.5	(bevoegdheid tot betreden plaatsen) / 120
Artikel 10.6	(gedooqplichten Wet milieubeheer) / 120
Artikel 10.7	(gedooqplicht Wet luchtvaart) / 120
Artikel 10.8	(gedooqplichten Spoorwegwet en Wet lokaal spoor) / 121
Artikel 10.9	(gedooqplicht Mijnbouwwet) / 121
Artikel 10.10	(gedooqplicht zwemwater) / 121
Artikel 10.10a	(gedooqplicht maatregelen toevalsvondst van verontreiniging op of in de bodem) / 121
Artikel 10.10b	(gedooqplicht natuurgebieden) / 121

Artikel 10.10c	(gedoogplicht voorbereiding landinrichting) / 122
Artikel 10.10d	(gedoogplicht landinrichting) / 122
Artikel 10.10e	(gedoogplicht verrichten werkzaamheden instructie) / 122
Artikel 10.10f	(gedoogplichten herverkaveling) / 122
Artikel 10.10g	(gedoogplichten tijdelijk in gebruik gegeven percelen) / 122
Artikel 10.10h	(gedoogplichten voorbereidende werkzaamheden onteigening) / 122
Afdeling 10.3	Bij beschikking op te leggen gedoogplichten / 123
§ 10.3.1	Algemene bepalingen / 123
Artikel 10.11	(toepassingscriteria) / 123
Artikel 10.12	(op aanvraag en ambtshalve) / 123
§ 10.3.2	Gedoogplichten / 123
Artikel 10.13	(gedoogplichten infrastructuur en water) / 123
Artikel 10.13a	(gedoogplicht stortplaatsen) / 124
Artikel 10.13b	(gedoogplicht nazorg bodem) / 124
Artikel 10.14	(gedoogplichten energie en mijnbouw) / 124
Artikel 10.15	(gedoogplicht Uitvoeringswet Nederlands-Duits Grensverdrag) / 125
Artikel 10.16	(gedoogplichten ontgroningen) / 125
Artikel 10.17	(gedoogplichten waterstaatswerken) / 125
Artikel 10.18	(gedoogplicht luchtverontreiniging) / 126
Artikel 10.19	(gedoogplichten archeologisch onderzoek) / 126
Artikel 10.19a	(gedoogplicht defensiewerken) / 126
Artikel 10.20	(gedoogplicht vanwege het maken van een ontwerp) / 126
Artikel 10.21	(gedoogplicht andere werken van algemeen belang) / 126
Artikel 10.21a	(gedoogplicht verontreiniging van de bodem zorgplicht of ongewoon voorval) / 127
§ 10.3.3	De gedoogplichtbeschikking / 127
Artikel 10.22	(inhoud gedoogplichtbeschikking) / 127
Artikel 10.23	(wijziging van een gedoogplichtbeschikking) / 127
§ 10.3.4	Bijzondere bepalingen / 128
Artikel 10.24	(bomen en beplantingen) / 128
Artikel 10.25	(rechtsopvolging) / 128
Artikel 10.26	(Vervallen) / 128
Artikel 10.27	(opruimen van een werk van algemeen belang) / 128
Artikel 10.28	(eigendom van een werk van algemeen belang) / 128
Afdeling 10.4	Overig / 128
Artikel 10.29	(gedoogplicht maatregelen populaties dieren en planten) / 128
Hoofdstuk 11	Onteigening / 129
Afdeling 11.1	Algemene bepalingen / 129
Artikel 11.1	(algemeen belang) / 129
Artikel 11.2	(onteigenaar) / 129

Afdeling 11.2	Ontheigeningsbeschikking / 129
Artikel 11.3	(aanwijzing van te onteigenen onroerende zaken) / 129
Artikel 11.4	(bevoegd gezag) / 130
Artikel 11.5	(criteria: ontheigeningsbelang, noodzaak en urgentie) / 130
Artikel 11.6	(grondslagen ontheigeningsbelang) / 130
Artikel 11.7	(onderbouwing noodzaak) / 130
Artikel 11.8	(onderbouwing noodzaak in verband met de openbare orde) / 131
Artikel 11.9	(onderbouwing noodzaak in verband met de Opiumwet) / 132
Artikel 11.10	(onderbouwing noodzaak in verband met de leefbaarheid, gezondheid en veiligheid) / 132
Artikel 11.11	(onderbouwing urgentie) / 132
Artikel 11.12	(vervallen ontheigeningsbeschikking) / 132
Artikel 11.13	(geen coördinatie met andere besluiten) / 132
Afdeling 11.3	Schadeloosstelling bij onteigening / 132
Artikel 11.14	(verzoekprocedure schadeloosstelling) / 132
Afdeling 11.4	Ontheigeningsakte / 133
Artikel 11.15	(verzoek verlijden ontheigeningsakte) / 133
Artikel 11.16	(vereisten verlijden ontheigeningsakte) / 133
Artikel 11.17	(ondertekening ontheigeningsakte) / 134
Artikel 11.18	(rechtsgevolgen inschrijven ontheigeningsakte) / 134
Artikel 11.19	(lasten en belastingen) / 134
Artikel 11.20	(inbezitstelling na inschrijving ontheigeningsakte) / 134
Afdeling 11.5	Niet verwezenlijken ontheigeningsbelang / 134
Artikel 11.21	(rechtsgevolgen niet verwezenlijken ontheigeningsbelang) / 134
Hoofdstuk 12	Bijzondere instrumenten voor het inrichten van gebieden / 135
Afdeling 12.1	Algemene bepalingen / 135
§ 12.1.1	Begripsbepalingen en toepassingsbereik / 135
Artikel 12.1	(begripsbepalingen) / 135
Artikel 12.2	(positie zakelijk gerechtigden) / 136
§ 12.1.2	Algemene bepalingen voor landinrichting / 136
Artikel 12.3	(landinrichting) / 136
Artikel 12.4	(bevoegdheid tot landinrichting) / 136
Artikel 12.5	(locaties die ook een militaire functie vervullen) / 136
Artikel 12.6	(raming kosten herverkaveling en aandeel voor gezamenlijke eigenaren) / 136
Afdeling 12.2	Inrichtingsbesluit / 137
§ 12.2.1	Inrichtingsbesluit / 137
Artikel 12.7	(vaststellen inrichtingsbesluit) / 137
Artikel 12.8	(inhoud inrichtingsbesluit) / 137

Artikel 12.9	(inhoud inrichtingsbesluit: openbaarheid van wegen) / 137
Artikel 12.10	(bestaande rechten en gebruikstoestand) / 137
§ 12.2.2	Toedeling van eigendom, beheer en onderhoud van voorzieningen van openbaar nut / 138
Artikel 12.11	(toedeling eigendom, beheer en onderhoud wegen en eigendom waterstaatswerken) / 138
Artikel 12.12	(regels voor toedeling eigendom, beheer en onderhoud wegen en eigendom waterstaatswerken) / 138
Artikel 12.13	(toedeling eigendom, beheer en onderhoud gebieden en andere voorzieningen van openbaar nut) / 139
Artikel 12.14	(tijdstip overgang beheer of onderhoud wegen) / 139
Artikel 12.15	(afwijkende regeling overgang beheer of onderhoud wegen) / 139
Afdeling 12.3	Uitvoering van landinrichting / 139
§ 12.3.1	Algemene bepalingen / 139
Artikel 12.16	(bevoegd gezag uitvoering) / 139
Artikel 12.17	(fasering uitvoering) / 139
§ 12.3.2	Verrichten van werkzaamheden / 140
Artikel 12.18	(instructie tot verrichten werkzaamheden) / 140
Artikel 12.19	(verrichten werkzaamheden na beschrijving) / 140
Afdeling 12.4	Herverkaveling / 140
§ 12.4.1	Algemene bepalingen / 140
Artikel 12.20	(bevoegd gezag) / 140
Artikel 12.21	(tijdelijk in gebruik geven percelen) / 140
§ 12.4.2	Het ruilbesluit / 141
Artikel 12.22	(vaststellen ruilbesluit) / 141
Artikel 12.23	(lijst van rechthebbenden) / 141
Artikel 12.24	(bepalingen over kavels en rechten) / 141
Artikel 12.25	(uitweg kavel) / 142
Artikel 12.26	(aanspraak eigenaar: aard, hoedanigheid en gebruiksmogelijkheden) / 142
Artikel 12.27	(aanspraak pachter bij toewijzing) / 142
Artikel 12.28	(bestaande en nieuwe pachtverhoudingen) / 142
Artikel 12.29	(korting) / 143
Artikel 12.30	(aanspraak eigenaar: oppervlakte) / 143
Artikel 12.31	(algehele vergoeding in geld na korting bij onrendabele kavels) / 143
Artikel 12.32	(betaling bij toedeling percelen voor voorzieningen van openbaar nut) / 144
Artikel 12.33	(algehele vergoeding in geld bij toedeling percelen voor voorzieningen van openbaar nut) / 144
Artikel 12.34	(waardering percelen voor voorzieningen van openbaar nut) / 144
Artikel 12.35	(beperkte rechten en conservatoir en executoriaal beslag) / 144

§ 12.4.3	Het besluit geldelijke regelingen / 145
Artikel 12.36	(vaststellen besluit geldelijke regelingen) / 145
Artikel 12.37	(inhoud besluit geldelijke regelingen) / 145
Artikel 12.38	(schatting en voorbereiding besluit geldelijke regelingen) / 145
Artikel 12.39	(verrekening) / 146
Artikel 12.40	(verrekening waardevermeerdering) / 146
Artikel 12.41	(titel voor vorderingen) / 146
Afdeling 12.5	Overige bepalingen / 146
Artikel 12.42	(geldelijke gevolgen vermindering schuldplichtigheid) / 146
Artikel 12.43	(rechtsgevolg inschrijving uitspraak) / 146
Afdeling 12.6	Kavelruil / 146
Artikel 12.44	(kavelruilovereenkomst) / 146
Artikel 12.45	(inschrijving kavelruilovereenkomst) / 147
Artikel 12.46	(toepasselijkheid andere bepalingen) / 147
Artikel 12.47	(kavelruil landelijk gebied) / 147
Hoofdstuk 13	Financiële bepalingen / 148
Afdeling 13.1	Leges / 148
Artikel 13.1	(heffen van rechten Rijk) / 148
Artikel 13.1a	(heffen van rechten gemeente, waterschap en provincie) / 149
Artikel 13.2	(berekening en bedragen rechten en doelbelastingen) / 149
Artikel 13.2a	(betalingsverplichting instemmingsbevoegdheid) / 149
Afdeling 13.2	Vergoeding en verhaal van kosten / 150
Artikel 13.3	(vergoeding van extra kosten bestuursorganen) / 150
Artikel 13.3a	(verhaal van kosten bij verontreiniging fysieke leefomgeving) / 150
Artikel 13.3b	(verhaal kosten waterstaatswerken of zuiveringstechnische werken) / 151
Artikel 13.3c	(schadevergoedingsovereenkomst) / 151
Artikel 13.3d	(verhalen van schadevergoeding bij beschikking) / 152
Artikel 13.3e	(gebruiksvergoeding door initiatiefnemer) / 152
Afdeling 13.2a	Heffingen / 152
Artikel 13.4	(grondwaterbeschermingsheffing) / 152
Artikel 13.4a	(ontgrondingenheffing) / 153
Artikel 13.4b	(grondwateronttrekkingsheffing) / 154
Afdeling 13.3	Financiële bepalingen vanwege omgevingsvergunningen / 155
Artikel 13.5	(financiële zekerheid) / 155
Artikel 13.6	(financiële voorschriften voor een ontgrondingsactiviteit) / 155

Afdeling 13.4	Vergoeding voor adviezen van de Commissie voor de milieueffectrapportage / 156
Artikel 13.7	(vergoeding voor adviezen van de Commissie voor de milieueffectrapportage) / 156
Afdeling 13.5	Financiële bepalingen landinrichting / 156
Artikel 13.7a	(positie zakelijk gerechtigden) / 156
Artikel 13.8	(kosten landinrichting) / 156
Artikel 13.9	(andere openbare lichamen en eigenaren) / 156
Artikel 13.10	(heffing en invordering kosten landinrichting) / 157
Afdeling 13.6	Kostenverhaal bij bouwactiviteiten en activiteiten van wege gebruikswijzigingen / 158
§ 13.6.1	Kostenverhaalsplicht en verbod / 158
Artikel 13.11	(verhalen van kosten) / 158
Artikel 13.12	(verbod activiteit te verrichten) / 158
§ 13.6.2	Kostenverhaal langs privaatrechtelijke weg / 158
Artikel 13.13	(kostenverhaal bij overeenkomst) / 158
§ 13.6.3	Kostenverhaal langs publiekrechtelijke weg / 159
Artikel 13.14	(kostenverhaal met tijdvak in omgevingsplan, omgevingsvergunning en projectbesluit) / 159
Artikel 13.15	(kostenverhaal zonder tijdvak in omgevingsplan) / 159
Artikel 13.16	(verdeling van de kosten) / 160
Artikel 13.17	(opbrengsten, waardevermeerdering en inbrengwaarde van gronden) / 160
Artikel 13.18	(wijze van kostenverhaal) / 160
Artikel 13.19	(betaling na aanvang activiteit) / 160
Artikel 13.20	(voorwaarden eindafrekening) / 161
Artikel 13.21	(hoogte en begrenzing van kostensoorten) / 161
Afdeling 13.7	Financiële bijdragen voor ontwikkelingen van een gebied / 161
Artikel 13.22	(financiële bijdragen voor ontwikkelingen van een gebied) / 161
Artikel 13.23	(verhaal van financiële bijdragen in omgevingsplan) / 161
Artikel 13.24	(wijze van verhaal van financiële bijdragen) / 162
<i>Hoofdstuk 14</i>	[Gereserveerd] / 162
<i>Hoofdstuk 15</i>	Schade / 163
Afdeling 15.1	Nadeelcompensatie / 163
Artikel 15.1	(toepassingsbereik) / 163
Artikel 15.2	(schade die niet voor vergoeding in aanmerking komt) / 164
Artikel 15.3	(schadebepaling als een omgevingsvergunning is vereist) / 164

- Artikel 15.4 (aanvraag om schadevergoeding als geen omgevingsvergunning is vereist) / 164
- Artikel 15.5 (actieve risicoaanvaarding) / 165
- Artikel 15.6 (passieve risicoaanvaarding) / 165
- Artikel 15.7 (normaal maatschappelijk risico) / 165
- Artikel 15.8 (bevoegd gezag) / 166
- Artikel 15.9 (delegatiegrondslag regels aanvraag schadevergoeding) / 166
- Artikel 15.10 (delegatiegrondslag informatieverplichting) / 166
- Afdeling 15.2 Schade bij gedoogplichten / 167
- Artikel 15.11 (begripsbepalingen) / 167
- Artikel 15.12 (schadevergoeding door initiatiefnemer) / 167
- Artikel 15.13 (omvang schadevergoeding bij gedoogplichten afdeling 10.2 met uitzondering van artikel 10.3, derde lid) / 167
- Artikel 15.14 (omvang schadevergoeding bij gedoogplichtbeschikkingen afdeling 10.3 en artikel 10.3, derde lid) / 167
- Artikel 15.15 (bevoegde rechter) / 167
- Artikel 15.16 (onderzoek en vergoeding schade bij grondwateronttrekkingen of infiltratie van water) / 167
- Afdeling 15.3 Schadeloosstelling bij onteigening / 168
- § 15.3.1 Recht op en vaststelling van schadeloosstelling bij onteigening / 168
- Artikel 15.17 (recht op schadeloosstelling) / 168
- Artikel 15.18 (omvang schadeloosstelling) / 168
- Artikel 15.19 (schadeloosstelling huurverkoper) / 168
- Artikel 15.20 (peildatum) / 168
- Artikel 15.21 (schadeverhogende veranderingen) / 168
- Artikel 15.22 (werkelijke waarde) / 168
- Artikel 15.23 (invloed van werken en plannen voor werken) / 169
- Artikel 15.24 (bepalen prijs bij complex) / 169
- Artikel 15.25 (invloed van tot uitvoering gekomen functies) / 169
- Artikel 15.26 (wettelijke rente) / 169
- Artikel 15.27 (schakelbepaling voor rechten) / 169
- Artikel 15.28 (schadeloosstelling huurder) / 170
- Artikel 15.29 (schadeloosstelling pachter) / 170
- Artikel 15.30 (positie hypotheekhouder en ingeschreven beslaglegger – schadeloosstelling) / 170
- Artikel 15.31 (positie hypotheekhouder en ingeschreven beslaglegger – voorlopige schadeloosstelling) / 171
- Artikel 15.32 (vervallen erfdienstbaarheid en kwalitatieve verplichting) / 171
- Artikel 15.33 (positie vruchtgebruiker) / 172
- Artikel 15.34 (positie bezwaarde erfgenaam) / 172
- Artikel 15.35 (schadeloosstelling huurkoper) / 172

§ 15.3.2	De gerechtelijke procedure tot vaststelling van de schade- loosstelling / 172
Artikel 15.36	(toepasselijkheid Wetboek van Burgerlijke Rechtsvorde- ring) / 172
Artikel 15.37	(aanbod in verzoekschrift) / 172
Artikel 15.38	(gevolmachtigde, bewindvoerder of benoemen van derde) / 172
Artikel 15.39	(benoeming deskundigen) / 173
Artikel 15.40	(eisen aan onderzoek ter plaatse door deskundigen) / 173
Artikel 15.41	(belanghebbenden die niet zijn opgeroepen) / 173
Artikel 15.42	(deskundigenbericht) / 173
Artikel 15.43	(tussenbeschikking voorlopige schadeloosstelling) / 173
Artikel 15.44	(mondelijke behandeling na deskundigenbericht) / 173
Artikel 15.45	(eindbeschikking schadeloosstelling) / 174
Artikel 15.46	(kosten schadeloosstellingsprocedure) / 174
Artikel 15.47	(kosten minnelijk overleg en voorbereidingsprocedure onteigeningsprocedure) / 174
Artikel 15.48	(beroep in cassatie) / 174
§ 15.3.3	Overige bepalingen / 175
Artikel 15.49	(consignatie na weigering ontvangst schadeloosstelling) / 175
Artikel 15.50	(beslag op schadeloosstelling of voorlopige schadeloos- stelling) / 175
Artikel 15.51	(schadeloosstelling bij niet-tijdige inschrijving onteigen- ingsakte) / 175
Afdeling 15.4	Schadevergoeding bij voorkeursrechten / 175
Artikel 15.52	(schadevergoeding voorkeursrecht) / 175
Afdeling 15.5	Schade door in het wild levende dieren / 176
Artikel 15.53	(tegemoetkoming schade aangericht door in het wild le- vende dieren) / 176
<i>Hoofdstuk 16</i>	<i>Procedures / 176</i>
Afdeling 16.1	Elektronisch verkeer en gebruik van gegevens en methoden / 176
§ 16.1.1	Elektronisch verkeer / 176
Artikel 16.1	(elektronisch verkeer) / 176
Artikel 16.2	(totstandkoming consolidatie omgevingsplan) / 177
Artikel 16.3	(Vervallen) / 177
Artikel 16.4	(Vervallen) / 177
§ 16.1.2	Gebruik van gegevens en methoden / 177
Artikel 16.5	(houdbaarheid onderzoeksgegevens) / 177
Artikel 16.6	(beoordeling van gevolgen) / 177
Afdeling 16.2	Coördinatie en betrokkenheid andere bestuursorganen / 178

§ 16.2.1	Toepassing afdeling 3.5 Algemene wet bestuursrecht / 178
Artikel 16.7	(toepassing coördinatierегeling Awb) / 178
Artikel 16.8	(koepelconcept) / 178
§ 16.2.2	Aanvullende bepalingen voor coördinatie van de vergunningverlening voor een milieubelastende activiteit en wateractiviteit in gevallen als bedoeld in artikel 16.7, eerste lid, onder b / 179
Artikel 16.9	(toepassingsbereik paragraaf 16.2.2) / 179
Artikel 16.10	(buiten behandeling laten aanvraag) / 179
Artikel 16.11	(advies) / 179
Artikel 16.12	(termijn gelding omgevingsvergunningen) / 179
Artikel 16.13	(instructie op initiatief algemeen bevoegd gezag) / 179
Artikel 16.14	(instructie op initiatief bevoegd gezag water) / 180
§ 16.2.2a	Coördinatie omgevingsplan en omgevingsvergunning voor een omgevingsplanactiviteit / 180
Artikel 16.14a	(coördinatie omgevingsplan en omgevingsvergunning) / 180
§ 16.2.3	Betrokkenheid van andere bestuursorganen / 181
Artikel 16.15	(advies) / 181
Artikel 16.15a	(verplichte aanwijzing adviseurs) / 181
Artikel 16.15b	(doorwerking advies gemeenteraad bij beslissingen op aanvragen omgevingsvergunning of instemming bij die beslissingen) / 182
Artikel 16.16	(instemming) / 182
Artikel 16.17	(gronden verlenen of onthouden instemming) / 182
Artikel 16.18	(termijn instemming: geen fictieve instemming) / 182
Artikel 16.19	(advies en instemming bij ambtshalve besluit tot wijziging of intrekking van eerder besluit op aanvraag) / 182
Artikel 16.20	(advies en instemming bij projectbesluit) / 183
Artikel 16.21	(reactieve interventie) / 183
Afdeling 16.3	Totstandkomingsprocedures / 184
§ 16.3.1	Toepassing afdeling 3.4 Algemene wet bestuursrecht / 184
Artikel 16.22	(toepassing paragraaf 16.3.1) / 184
Artikel 16.23	(kring inspraakgerechtigden) / 184
Artikel 16.24	(intrekking of wijziging) / 184
§ 16.3.1a	Geluidproductieplafonds / 185
Artikel 16.24a	(toepassing afdeling 3.4 Algemene wet bestuursrecht) / 185
§ 16.3.2	Zwemlocaties / 185
Artikel 16.25	(toepassing afdeling 3.4 Algemene wet bestuursrecht) / 185
§ 16.3.2a	Natura 2000-gebieden / 185
Artikel 16.25a	(toepassing afdeling 3.4 Algemene wet bestuursrecht) / 185
§ 16.3.3	Omgevingsvisie / 185
Artikel 16.26	(toepassing afdeling 3.4 Algemene wet bestuursrecht) / 185
§ 16.3.4	Programma's / 186
Artikel 16.27	(toepassing afdeling 3.4 Algemene wet bestuursrecht) / 186

Artikel 16.28	(voorbereiding stroomgebiedsbeheerplan en overstromingsrisicobeheerplan) / 186
§ 16.3.5	Omgevingsplan, waterschapsverordening en omgevingsverordening / 186
Artikel 16.29	(kennisgeving voornemen) / 186
Artikel 16.30	(toepassing Algemene wet bestuursrecht) / 186
Artikel 16.31	(zienswijzen) / 187
Artikel 16.32	(toepassing afdeling 3.4 Algemene wet bestuursrecht) / 187
§ 16.3.5a	Peilbesluit / 187
Artikel 16.32a	(toepassing afdeling 3.4 Algemene wet bestuursrecht) / 187
§ 16.3.6	Voorkeursrechtbeschikking / 187
Artikel 16.32b	(kennisgeving en terinzagelegging voorkeursrechtbeschikking) / 187
Artikel 16.32c	(bezwaar) / 187
§ 16.3.7	Gedooptplichtbeschikking / 188
Artikel 16.33	(toepassing afdeling 3.4 Algemene wet bestuursrecht en bekendmaking) / 188
Artikel 16.33a	(geen coördinatie met andere besluiten) / 188
§ 16.3.8	Onteigeningsbeschikking / 188
Artikel 16.33b	(voorbereiding onteigeningsbeschikking) / 188
Artikel 16.33c	(toezending ontwerp onteigeningsbeschikking) / 188
Artikel 16.33d	(terinzagelegging en bekendmaking onteigeningsbeschikking) / 188
Artikel 16.33e	(inwerkingtreding onteigeningsbeschikking) / 189
§ 16.3.9	Landinrichting / 189
Artikel 16.33f	(toepassing afdeling 3.4 Algemene wet bestuursrecht op inrichtingsbesluit) / 189
Artikel 16.33g	(toepassing afdeling 3.4 Algemene wet bestuursrecht op besluit tot tijdelijk in gebruik geven) / 189
Artikel 16.33h	(toepassing afdeling 3.4 Algemene wet bestuursrecht op ruilbesluit) / 190
Artikel 16.33i	(toepassing afdeling 3.4 Algemene wet bestuursrecht op besluit geldelijke regelingen) / 190
Artikel 16.33j	(vaststelling besluit geldelijke regelingen na gelijktijdige terinzagelegging met ruilbesluit) / 190
Artikel 16.33k	(gewijzigd ontwerp besluit geldelijke regelingen) / 190
Artikel 16.33l	(beroep inrichtingsbesluit bij toedeling buiten herverkevelingsblok) / 190
Afdeling 16.4	Milieueffectrapportage / 191
§ 16.4.1	Milieueffectrapportage voor plannen en programma's / 191
Artikel 16.34	(reikwijdte, bevoegd gezag plan-mer) / 191
Artikel 16.35	(uitzondering plan-mer-plicht) / 191
Artikel 16.36	(plan-mer-plichtige plannen of programma's) / 191
Artikel 16.37	(gebruik andere plan-MER'en) / 192

Artikel 16.38	(raadpleging reikwijdte en detailniveau) / 192
Artikel 16.39	(advies Commissie voor de milieueffectrapportage) / 193
Artikel 16.40	(voorbereidingsprocedure plan of programma) / 193
Artikel 16.41	(plan of programma grondslag in het plan-MER) / 193
Artikel 16.42	(inhoud plan-MER) / 193
Artikel 16.42a	(monitoring plan-mer) / 193
Artikel 16.42b	(grensoverschrijdende milieueffecten plan-mer) / 193
§ 16.4.2	Milieueffectrapportage voor projecten / 194
Artikel 16.43	(aanwijzen mer-(beoordelings)plichtige projecten en besluiten) / 194
Artikel 16.44	(onthefing MER of mer-beoordeling) / 194
Artikel 16.45	(mededeling voornemen) / 195
Artikel 16.46	(raadpleging reikwijdte en detailniveau) / 195
Artikel 16.47	(advies Commissie voor de milieueffectrapportage) / 195
Artikel 16.48	(één MER) / 195
Artikel 16.49	(aanhouden, buiten behandeling laten of afwijzen aanvraag) / 195
Artikel 16.50	(voorbereidingsprocedure mer-plichtig besluit) / 196
Artikel 16.51	(project grondslag in het MER) / 196
Artikel 16.52	(inhoud project-MER) / 196
Artikel 16.53	(milieugevolgen van het besluit) / 196
Artikel 16.53a	(monitoring project-mer) / 197
Artikel 16.53b	(grensoverschrijdende milieueffecten project-mer) / 197
Afdeling 16.4A	Passende beoordeling Natura 2000 / 197
Artikel 16.53c	(passende beoordeling) / 197
Afdeling 16.5	De omgevingsvergunning / 197
§ 16.5.1	Algemeen / 197
Artikel 16.54	(indienen aanvraag) / 197
Artikel 16.54a	(ontvangst aanvraag) / 198
Artikel 16.55	(aanvraagvereisten) / 198
Artikel 16.56	(overleggen gegevens en bescheiden in verband met actualisering omgevingsvergunning) / 199
Artikel 16.57	(kennisgeving aanvraag) / 199
Artikel 16.58	(beslissing over kerkelijk rijksmonument) / 199
Artikel 16.59	(Vervallen) / 199
Artikel 16.60	(Vervallen) / 199
Artikel 16.61	(begin beslistermijn) / 199
§ 16.5.2	Reguliere voorbereidingsprocedure / 200
Artikel 16.62	(toepassingsbereik reguliere voorbereidingsprocedure) / 200
Artikel 16.63	(Vervallen) / 200
Artikel 16.64	(beslistermijn en kennisgeving) / 200
Artikel 16.64a	(kennisgeving) / 200
§ 16.5.3	Toepassing afdeling 3.4 Algemene wet bestuursrecht / 201
Artikel 16.65	(toepassing afdeling 3.4 Algemene wet bestuursrecht) / 201

Artikel 16.66	(aanvullende bepalingen) / 201
Artikel 16.67	(openbaarheid informatie) / 202
Artikel 16.68	(uitzonderingen) / 202
§ 16.5.4	(Vervallen) / 202
Artikel 16.69	(Vervallen) / 202
Afdeling 16.6	Projectprocedure / 202
§ 16.6.1	Voorkeursbeslissing / 202
Artikel 16.70	(toepassing afdeling 3.4 Algemene wet bestuursrecht) / 202
§ 16.6.2	Projectbesluit / 203
Artikel 16.71	(toepassing Algemene wet bestuursrecht) / 203
Artikel 16.72	(goedkeuring projectbesluit waterschap) / 203
Artikel 16.73	(afwijzing aanvraag om projectbesluit vast te stellen) / 203
Artikel 16.74	(Vervallen) / 203
Afdeling 16.6a	Kostenverhaalsbeschikking / 203
Artikel 16.75	(aanhoudingsregeling kostenverhaalsbeschikking) / 203
Artikel 16.76	(zienswijze kostenverhaalsbeschikking) / 204
Afdeling 16.7	Beslistermijn, bekendmaking, inwerkingtreding en beroep / 204
§ 16.7.1	Beslistermijn / 204
Artikel 16.77	(opschorting beslistermijn) / 204
Artikel 16.77a	(opschorting beslistermijn Natura 2000-activiteit bij compenserende maatregelen) / 204
Artikel 16.77aa	(Vervallen) / 204
§ 16.7.2	Bekendmaking en inwerkingtreding / 205
Artikel 16.77b	(bekendmaking omgevingsplan, omgevingsvisie en programma) / 205
Artikel 16.78	(inwerkingtreding omgevingsplan en projectbesluit) / 205
Artikel 16.78a	(bijzondere bepalingen jachtgeweeractiviteiten) / 205
Artikel 16.79	(inwerkingtreding omgevingsvergunning) / 206
Artikel 16.80	(aanvullende inwerkingtredingsbepaling vanwege Kernenergiewet) / 206
Artikel 16.81	(Vervallen) / 207
Artikel 16.82	(aanvullende inwerkingtredingsbepaling vanwege doelmatige uitvoering en handhaving) / 207
Artikel 16.82a	(inschrijving en ingaan voorkeursrecht) / 207
Artikel 16.82b	(Bekendmaking inrichtingsbesluit) / 207
Artikel 16.82c	(inwerkingtreding besluiten in verband met inrichten gebieden) / 207
§ 16.7.3	Beroep / 208
Artikel 16.83	(ondergeschikte wijzigingen aangevochten besluit) / 208
Artikel 16.84	(reikwijdte beroep na toepassing artikel 16.7, eerste lid, aanhef en onder b) / 208
Artikel 16.85	(bundeling beroep) / 208
Artikel 16.86	(beroepsgronden bij een projectbesluit of een uitvoeringsbesluit daarvan) / 208

Artikel 16.87	(rechterlijke beslistermijn bij projectprocedure) / 209
Artikel 16.87a	(administratief beroep omgevingsvergunning voor jacht-geweeractiviteit) / 209
Artikel 16.88	(beroep tegen besluit tot tijdelijk in gebruik geven, ruilbesluit en besluit geldelijke regelingen) / 209
Artikel 16.89	(wijziging ruilbesluit en besluit geldelijke regelingen na oproeping) / 210
Artikel 16.90	(eindbeschikking, hoger beroep en cassatie) / 210
Afdeling 16.8	Beroep voorkeursrecht / 210
Artikel 16.91	(Vervallen) / 210
Artikel 16.92	(beroep) / 210
Afdeling 16.9	Bekrachtigingsprocedure onteigeningsbeschikking / 211
§ 16.9.1	Verzoek tot bekrachtiging / 211
Artikel 16.93	(verzoekschrift en stukken) / 211
Artikel 16.94	(bevoegde rechter) / 211
Artikel 16.95	(herstel verzuim) / 211
Artikel 16.96	(verzoektermijn) / 211
§ 16.9.2	Vooronderzoek / 212
Artikel 16.97	(bedenkingen) / 212
Artikel 16.98	(bedenkingentermijn) / 212
Artikel 16.99	(reactie verzoeker op bedenkingen) / 212
Artikel 16.100	(repliek en dupliek; schriftelijke uiteenzetting) / 212
§ 16.9.3	Versnelde behandeling / 213
Artikel 16.101	(aanvang en inhoud versnelde behandeling) / 213
Artikel 16.102	(beëindiging versnelde behandeling) / 213
§ 16.9.4	Vereenvoudigde behandeling / 213
Artikel 16.103	(uitspraak na vereenvoudigde behandeling) / 213
Artikel 16.104	(verzet) / 213
§ 16.9.5	Uitspraak / 214
Artikel 16.105	(uitspraaktermijn) / 214
Artikel 16.106	(grondslag uitspraak, aanvullen rechtsgronden en feiten) / 214
Artikel 16.107	(ambtshalve basistoets) / 214
Artikel 16.108	(beslissingen uitspraak) / 214
Artikel 16.109	(inhoud uitspraak) / 215
Artikel 16.110	(griffierecht verzoek) / 215
Artikel 16.111	(proceskostenvergoeding belanghebbenden) / 215
Artikel 16.112	(kosten minnelijk overleg en voorbereidingsprocedure onteigeningsprocedure) / 215
§ 16.9.6	Overige bepalingen bekrachtigingsprocedure / 216
Artikel 16.113	(schakelbepaling) / 216
Artikel 16.114	(terinzagelegging uitspraak) / 216
Artikel 16.115	(kennisgeving uitspraak) / 216
Artikel 16.116	(griffierecht verzoek om herziening) / 216
Afdeling 16.10	Hoger beroep onteigeningsbeschikking / 217

Artikel 16.117	(hoger beroep) / 217
Artikel 16.118	(hoger beroep belanghebbende na bedenkingen) / 217
Artikel 16.119	(griffierecht) / 217
Artikel 16.120	(proceskosten) / 217
Artikel 16.121	(uitspraaktermijn) / 217
Afdeling 16.11	Gerechtelijke vaststelling van de prijs bij voorkeursrecht / 217
Artikel 16.122	(gerechtelijke vaststelling van prijs als bedoeld in artikel 9.16 en 9.18) / 217
Artikel 16.123	(beschikking over prijs als bedoeld in artikel 9.16 en 9.18) / 218
Afdeling 16.12	Bijzondere procedures voor landinrichting / 218
§ 16.12.1	Eigendom buiten herverkavelingsblok / 218
Artikel 16.124	(akte van toedeling) / 218
§ 16.12.2	Eigendom en pachtverhoudingen binnen herverkavelingsblok / 219
Artikel 16.125	(tijdstip registratie pachtovereenkomst) / 219
Artikel 16.126	(bedenkingen) / 219
Artikel 16.127	(procedure pachtkamer of grondkamer) / 219
Artikel 16.128	(niet doorlopen procedure pachtkamer of grondkamer) / 220
Artikel 16.129	(kennisgeving kadaster) / 220
Artikel 16.130	(mededeling pachtverhoudingen) / 220
Artikel 16.131	(ontwerppachtovereenkomst) / 220
Artikel 16.132	(opmaking en ondertekening akte grondkamer) / 220
Artikel 16.133	(beroep tegen beschikking grondkamer) / 221
Artikel 16.134	(wijzigen bestaande pachtovereenkomst als gevolg van herverkaveling) / 221
Artikel 16.135	(inwerkingtreding pachtovereenkomsten) / 221
Artikel 16.136	(inhoud herverkavelingsakte) / 221
Artikel 16.137	(inschrijving herverkavelingsakte) / 222
Afdeling 16.13	Kennisgeving overeenkomst kostenverhaal / 223
Artikel 16.138	(kennisgeving overeenkomst kostenverhaal) / 223
Afdeling 16.14	Algemene delegatiegrondslagen procedurele en vormvereisten / 223
Artikel 16.139	(delegatiegrondslag procedurele en vormvereisten) / 223
Artikel 16.140	(implementatie internationaalrechtelijke verplichtingen) / 224
<i>Hoofdstuk 17</i>	<i>Adviesorganen en adviseurs / 225</i>
Afdeling 17.1	Adviesorganen op rijksniveau / 225
§ 17.1.1	Algemene bepalingen / 225
Artikel 17.1	(toepassing) / 225

Artikel 17.2	(samenstelling, benoeming leden, werkwijze en ondersteuning adviesorganen) / 225
Artikel 17.3	(nadere regels) / 225
Artikel 17.4	(reglement van orde) / 225
§ 17.1.2	Adviesorganen / 225
Artikel 17.5	(instelling Commissie voor de milieueffectrapportage) / 225
Artikel 17.5a	(instelling wetenschappelijke autoriteit CITES) / 226
Artikel 17.6	(grondslag voor instelling overige adviesorganen) / 226
Afdeling 17.2	Adviesorganen op gemeentelijk niveau / 226
§ 17.2.1	Algemene bepalingen / 226
Artikel 17.7	(leden adviesorgaan) / 226
Artikel 17.8	(eisen aan leden) / 226
§ 17.2.2	Verplichte gemeentelijke adviesorganen / 226
Artikel 17.9	(gemeentelijke adviescommissie) / 226
Afdeling 17.3	Adviseurs / 227
Artikel 17.10	(advisering over beroepen door StAB) / 227
Hoofdstuk 18	Handhaving en uitvoering / 228
Afdeling 18.1	Bestuursrechtelijke handhaving / 228
§ 18.1.1	Bestuursrechtelijke handhavingstaak en handhavingsbevoegdheid / 228
Artikel 18.1	(inhoud handhavingstaak) / 228
Artikel 18.2	(toedeling handhavingstaak) / 228
Artikel 18.3	(toedeling mede-handhavingstaak) / 228
Artikel 18.4	(bestuursdwangbevoegdheid Minister) / 229
Artikel 18.4a	(herstelsanctie en rechtsopvolger) / 229
Artikel 18.5	(niet overgaan van bevoegdheid tot handhaving) / 229
Artikel 18.5a	(handhavingstaak en -bevoegdheid bestuursorgaan Mijnbouwwet) / 229
§ 18.1.2	Aanwijzing en bevoegdheid toezichthouders / 229
Artikel 18.6	(aanwijzing toezichthouder) / 229
Artikel 18.6a	(reikwijdte bevoegdheid toezichthouder) / 230
Artikel 18.7	(bevoegdheid binnentreden woning) / 230
Artikel 18.8	(bevoegdheid rijksbelastingdienst) / 230
Artikel 18.9	(inachtneming VN-Zeerechtverdrag) / 231
§ 18.1.3	Intrekking begunstigende beschikking / 231
Artikel 18.10	(bevoegdheid intrekken begunstigende beschikking) / 231
§ 18.1.4	Bestuurlijke boete / 231
Artikel 18.11	(bestuurlijke boete bij overtreding milieuregels Seveso-richtlijn) / 231
Artikel 18.12	(bestuurlijke boete bij overtreding regels over bouwen, slopen, gebruik en in stand houden van bouwwerken) / 232

Artikel 18.13	(bestuurlijke boete bij overtreding erfgoedregels) / 232
Artikel 18.14	(bestuurlijke boete bij overtreding beperkingengebied luchthaven) / 233
Artikel 18.15	(bestuurlijke boete bij overtreding regels beperkingengebied spoor) / 233
Artikel 18.15a	(bestuurlijke boete bij overtreding regels handel dieren, planten, hout of producten daarvan) / 233
Artikel 18.16	(afstemming bestuurlijke boete en strafrechtelijke handhaving) / 234
§ 18.1.5	Bestuurlijke maatregelen dieren, planten, eieren, hout en producten daarvan / 234
Artikel 18.16a	(bestuurlijke maatregelen dieren, planten, eieren, hout en producten daarvan) / 234
Artikel 18.16b	(nadere regels over bestuurlijke maatregelen) / 235
Afdeling 18.2	Strafrechtelijke handhaving / 235
Artikel 18.17	(toepasselijkheid Nederlandse strafwet) / 235
Afdeling 18.3	Kwaliteitsbevordering en afstemming uitvoering en handhaving / 236
§ 18.3.1	Reikwijdte afdeling 18.3 / 236
Artikel 18.18	(reikwijdte afdeling 18.3) / 236
§ 18.3.2	Strategische en programmatische uitvoering en handhaving / 236
Artikel 18.19	(strategische en programmatische uitvoering en handhaving) / 236
§ 18.3.3	Kwaliteit uitvoering en handhaving; omgevingsdiensten / 236
Artikel 18.20	(zorg kwaliteit uitvoering en handhaving) / 236
Artikel 18.21	(instelling van omgevingsdiensten) / 237
Artikel 18.22	(omgevingsdiensten met basistakenpakket of met bijzondere taken) / 237
Artikel 18.23	(kwaliteit basistakenpakket omgevingsdiensten) / 237
Artikel 18.24	(tweejaarlijks onderzoek doeltreffende uitvoering en handhaving) / 238
§ 18.3.4	Informatieverstrekking en afstemming / 238
Artikel 18.25	(informatieverstrekking uitvoering en handhaving) / 238
Artikel 18.26	(coördinatie uitvoering en handhaving) / 239
Artikel 18.27	(provinciaal provinciaal handhavingsoverleg) / 239
Hoofdstuk 19	Bevoegdheden in bijzondere omstandigheden / 239
Afdeling 19.0	Bijzondere omstandigheden / 239
Artikel 19.0	(bijzondere omstandigheden in de fysieke leefomgeving) / 239
Afdeling 19.1	Ongewoon voorval / 239

Artikel 19.1	(begripsbepalingen en toepassingsbereik afdeling 19.1) / 239
Artikel 19.2	(aanwijzing en afstemming bevoegd gezag) / 240
Artikel 19.3	(doormeldings- en informatieplicht bevoegd gezag) / 240
Artikel 19.4	(veroorzaker verplichten tot treffen van maatregelen) / 240
Artikel 19.5	(bevoegdheid tot treffen van maatregelen) / 241
Artikel 19.6	(kostenverhaal getroffen maatregelen) / 241
Artikel 19.7	(onderzoek oorzaak en voorkomen herhaling) / 241
Afdeling 19.2	Archeologische toevalsvondst van algemeen belang / 242
Artikel 19.8	(aanwijzing en afstemming bevoegd gezag) / 242
Artikel 19.9	(taken en bevoegdheden bij een archeologische toevalsvondst van algemeen belang) / 242
Afdeling 19.2a	Toevalsvondst van verontreiniging op of in de bodem / 242
Artikel 19.9a	(toepassingsbereik afdeling 19.2a) / 242
Artikel 19.9b	(aanwijzing en afstemming bevoegd gezag; doormeldings- en informatieplicht bevoegd gezag) / 243
Artikel 19.9c	(treffen van tijdelijke beschermingsmaatregelen) / 243
Artikel 19.9d	(kostenverhaal getroffen maatregelen) / 243
Afdeling 19.3	Alarmeringswaarden / 243
Artikel 19.10	(vaststelling van alarmeringswaarden en informatieplicht) / 243
Artikel 19.11	(informatie of waarschuwing bij overschrijding alarmeringswaarden) / 244
Artikel 19.12	(tijdelijke regels bij luchtverontreiniging) / 244
Afdeling 19.4	Gevaar voor waterstaatswerken / 245
Artikel 19.13	(begripsbepaling en toepassingsbereik afdeling 19.4) / 245
Artikel 19.14	(calamiteitenplan beheer waterstaatswerken) / 245
Artikel 19.15	(maatregelen beheerder bij gevaar voor waterstaatswerken) / 245
Artikel 19.16	(instructiebesluit bij gevaar voor waterstaatswerken) / 246
Afdeling 19.5	Buitengewone omstandigheden / 246
Artikel 19.17	(in- en buitenwerkingstelling regulering bij schaarste) / 246
Artikel 19.18	(regulering prioritering uitvoering projecten bij schaarste) / 247
Artikel 19.19	(defensie) / 247
Hoofdstuk 20	Monitoring en informatie / 247
Afdeling 20.1	Monitoring en verzameling van gegevens / 247
Artikel 20.1	(monitoringsplicht) / 247
Artikel 20.2	(aanwijzing methode en bestuursorgaan) / 248
Artikel 20.3	(regels over de uitvoering) / 248
Artikel 20.4	(implementatie internationaalrechtelijke verplichtingen) / 249
Artikel 20.5	(toetsing en correctie methoden door minister) / 249

Artikel 20.6	(gegevensverzameling anders dan monitoring) / 250
Artikel 20.7	(implementatie internationaalrechtelijke verplichtingen) / 250
Afdeling 20.2	Gegevensbeheer en toegang tot gegevens / 250
Artikel 20.8	(verstrekking van informatie aan het publiek) / 250
Artikel 20.9	(implementatie internationaalrechtelijke verplichtingen) / 251
Artikel 20.10	(grondslag registers) / 251
Artikel 20.11	(verplichte registers) / 251
Artikel 20.12	(Vervallen) / 252
Artikel 20.13	(ter plaatse verstrekken van informatie aan het publiek) / 252
Afdeling 20.3	Verslagen en kaarten / 252
Artikel 20.14	(verslaglegging) / 252
Artikel 20.15	(verslag veiligheid primaire waterkeringen) / 253
Artikel 20.16	(kaarten) / 253
Artikel 20.17	(verplichte kaarten) / 253
Afdeling 20.4	Evaluatie / 254
Artikel 20.18	(wetenschappelijk onderzoek van de fysieke leefomgeving) / 254
Artikel 20.19	(effecten omgevingswaarden veiligheid primaire waterkeringen) / 254
Afdeling 20.5	Digitaal stelsel Omgevingswet / 254
§ 20.5.1	Algemeen / 254
Artikel 20.20	(digitaal stelsel doel) / 254
§ 20.5.2	Landelijke voorziening / 255
Artikel 20.21	(landelijke voorziening) / 255
Artikel 20.22	(andere functionaliteiten van landelijke voorziening) / 255
Artikel 20.23	(beperking van toegang tot informatie) / 255
§ 20.5.3	Persoonsgegevens en gegevensbeheer / 255
Artikel 20.24	(gegevensbeheer) / 255
Artikel 20.25	(persoonsgegevens) / 256
§ 20.5.4	Beschikbaar stellen van informatie voor ontsluiting via de landelijke voorziening / 256
Artikel 20.26	(beschikbaar stellen van informatie voor ontsluiting via landelijke voorziening) / 256
Artikel 20.27	(kwaliteitsborging) / 256
§ 20.5.5	Elektronisch indienen / 257
Artikel 20.28	(gebruik landelijke voorziening en elektronisch formulier) / 257
§ 20.5.6	Overige bepalingen / 257
Artikel 20.29	(systeembeschrijving) / 257
Artikel 20.30	(overige ministeriële regels) / 257
Hoofdstuk 21	[Gereserveerd] / 257

Hoofdstuk 22	Overgangsrecht / 258
Afdeling 22.1	Overgangsfase / 258
§ 22.1.1	Van omgevingsplan met tijdelijk deel tot omgevingsplan / 258
Artikel 22.1	(tijdelijk deel omgevingsplan) / 258
Artikel 22.2	(omgevingsplanregels van rijkswege) / 258
Artikel 22.3	(omgevingsplan als bedoeld in artikel 2.4) / 258
Artikel 22.4	(regels verordeningen in omgevingsplan) / 258
Artikel 22.5	(wettelijke verplichtingen omgevingsplan) / 258
Artikel 22.6	(vervanging tijdelijk deel omgevingsplan) / 259
Artikel 22.7	(beroep) / 259
§ 22.1.2	De toepassing van in een verordening of het tijdelijke deel van het omgevingsplan opgenomen regels / 259
Artikel 22.8	(omgevingsvergunning gemeentelijke verordening) / 259
Artikel 22.9	(aanwijzing onderdelen voor verwezenlijking in de naaste toekomst) / 259
Artikel 22.10	(binnenplanse bevoegdheid om af te wijken) / 260
Artikel 22.11	(binnenplanse bevoegdheid tot stellen van nadere eisen) / 260
Artikel 22.12	(uitsluiting gebruik afwijkbevoegdheid bestemmingsplan) / 260
Artikel 22.13	(geen schadeveroorzakend besluit) / 260
§ 22.1.3	Overige bepalingen / 260
Artikel 22.14	(regels waterschapsverordening van rijkswege) / 260
Artikel 22.15	(regels verordeningen in waterschapsverordening) / 261
Artikel 22.16	(overgangsfase projectbesluit) / 261
Artikel 22.17	(einde overgangsfase) / 261
Afdeling 22.2	Sanering geluid decentrale infrastructuur / 261
Artikel 22.18	(vaststellen van programma) / 261
Artikel 22.19	(einde sanering) / 262
Afdeling 22.4	Legalisering projecten natuur / 262
Artikel 22.21	(vaststellen van programma) / 262
Artikel 22.22	(einde legalisering) / 262
Hoofdstuk 23	Overige en slotbepalingen / 262
Afdeling 23.1	Implementatie internationaalrechtelijke verplichtingen / 262
Artikel 23.1	(implementatie) / 262
Artikel 23.2	(doorwerking wijzigingen Europese verordeningen, richtlijnen en besluiten in Nederlands recht) / 263
Afdeling 23.2	Experimenteerbepaling / 263
Artikel 23.3	(experimenten) / 263

Afdeling 23.3	Publieksparticipatie, betrokkenheid parlement, totstandkomingsvereisten uitvoeringsregelgeving en overige bepalingen / 264
Artikel 23.4	(publieksparticipatie) / 264
Artikel 23.5	(voorhangprocedure) / 265
Artikel 23.5a	(voorhangprocedure besluiten aanwijzing Natura 2000-gebieden in exclusieve economische zone) / 265
Artikel 23.6	(doorwerking beginselen) / 265
Artikel 23.6a	(noodregeling bodem) / 265
Artikel 23.6b	(noodregeling stikstof Natura 2000) / 266
Artikel 23.7	(verhouding publiek- en privaatrecht) / 266
Artikel 23.8	(Staat is eigenaar vaste stoffen EEZ) / 266
Afdeling 23.4	Evaluatie- en slotbepalingen / 266
Artikel 23.9	(evaluatie) / 266
Artikel 23.10	(inwerkingtreding) / 266
Artikel 23.11	(citeertitel) / 267
Bijlage	bij artikel 1.1 van deze wet / 267

2. Invoeringswet Omgevingswet (selectie) / 285

<i>Hoofdstuk 4</i>	Overgangsrecht / 285
Afdeling 4.1	Algemene overgangsbepalingen lopende procedures besluiten / 285
Afdeling 4.2	Overgangsbepalingen per onderwerp Omgevingswet / 287
§ 4.2.1	Overgangsbepaling omgevingsplannen / 287
§ 4.2.2	Overgangsbepalingen waterschapsverordeningen / 289
§ 4.2.3	Overgangsbepalingen omgevingsvisies / 289
§ 4.2.4	Overgangsbepaling programma / 290
§ 4.2.5	Overgangsbepalingen omgevingsvergunningen / 291
§ 4.2.6	Overgangsbepaling gedoogplichten / 292
§ 4.2.7	Overgangsbepalingen nadeelcompensatie / 293
§ 4.2.8	Overgangsbepalingen bestuurlijke sanctiebesluiten / 295
§ 4.2.9	Overgangsbepalingen landelijke voorziening / 297
Afdeling 4.3	Overgangsbepalingen per ingetrokken of gewijzigde wet / 297
§ 4.3.2	Overgangsbepalingen Crisis- en herstelwet / 297
§ 4.3.4	Overgangsbepalingen Erfgoedwet en Monumentenwet 1988 / 298
§ 4.3.6	Overgangsbepaling Interimwet stad-en-milieubenadering / 299
§ 4.3.9	Overgangsbepalingen Tracéwet / 300
§ 4.3.11	Overgangsbepalingen Wet algemene bepalingen omgevingsrecht / 302
§ 4.3.17	Overgangsbepalingen Wet milieubeheer / 304

Inhoud

§ 4.3.18 Overgangsbepalingen Wet ruimtelijke ordening / 305

§ 4.3.19 Overgangsbepaling Woningwet / 309

Hoofdstuk 5 Slotbepalingen / 310

Alfabetisch register / 313

1. Omgevingswet

Wet van 23 maart 2016, houdende regels over het beschermen en benutten van de fysieke leefomgeving, Stb. 2016, 156, zoals laatstelijk gewijzigd op 25 oktober 2023, Stb. 2023, 387 (i.w.tr. 01-01-2024)

Wij Willem-Alexander, bij de gratie Gods, Koning der Nederlanden, Prins van Oranje-Nassau, enz. enz. enz.

Allen, die deze zullen zien of horen lezen, saluut! doen te weten:

Alzo Wij in overweging genomen hebben dat het wenselijk is om, mede gelet op internationaalrechtelijke verplichtingen en artikel 21 van de Grondwet, met het oog op duurzame ontwikkeling, samenhangende, doelmatige en vereenvoudigde regels te stellen over het beschermen en benutten van de fysieke leefomgeving;

Zo is het, dat Wij, de Afdeling advisering van de Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Hoofdstuk 1

Algemene bepalingen

Afdeling 1.1

Begripsbepalingen

Artikel 1.1 (begripsbepalingen)

1 De bijlage bij deze wet bevat begripsbepalingen voor de toepassing van deze wet en de daarop berustende bepalingen.

2 Begripsbepalingen die zijn opgenomen in een bijlage bij een algemene maatregel van bestuur op grond van deze wet zijn ook van toepassing op een ministeriële regeling op grond van deze wet, tenzij in die regeling anders is bepaald.

Afdeling 1.2

Toepassingsgebied en doelen

Artikel 1.2 (fysieke leefomgeving)

1 Deze wet gaat over:

- a de fysieke leefomgeving, en
- b activiteiten die gevolgen hebben of kunnen hebben voor de fysieke leefomgeving.

- 2 De fysieke leefomgeving omvat in ieder geval:
 - a bouwwerken,
 - b infrastructuur,
 - c watersystemen,
 - d water,
 - e bodem,
 - f lucht,
 - g landschappen,
 - h natuur,
 - i cultureel erfgoed,
 - j werelderfgoed.
- 3 Als gevolgen voor de fysieke leefomgeving worden in ieder geval aangemerkt gevolgen die kunnen voortvloeien uit:
 - a het wijzigen van onderdelen van de fysieke leefomgeving of het gebruik daarvan,
 - b het gebruik van natuurlijke hulpbronnen,
 - c activiteiten waardoor emissies, hinder of risico's worden veroorzaakt,
 - d het nalaten van activiteiten.
- 4 Als gevolgen voor de fysieke leefomgeving worden ook aangemerkt gevolgen voor de mens, voor zover deze wordt of kan worden beïnvloed door of via onderdelen van de fysieke leefomgeving.

Artikel 1.3 (maatschappelijke doelen van de wet)

Deze wet is, met het oog op duurzame ontwikkeling, de bewoonbaarheid van het land en de bescherming en verbetering van het leefmilieu, gericht op het in onderlinge samenhang:

- a bereiken en in stand houden van een veilige en gezonde fysieke leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit, ook vanwege de intrinsieke waarde van de natuur, en
- b doelmatig beheren, gebruiken en ontwikkelen van de fysieke leefomgeving ter vervulling van maatschappelijke behoeften.

Artikel 1.4 (verhouding tot andere wetgeving)

Deze wet is niet van toepassing op onderwerpen met betrekking tot de fysieke leefomgeving of onderdelen daarvan, die bij of krachtens een andere wet uitputtend zijn geregeld, tenzij uit de bepalingen van deze wet anders blijkt.

Artikel 1.5 (toepassing in de exclusieve economische zone en internationaal)

- 1 Deze wet is van toepassing in de exclusieve economische zone, met uitzondering van artikel 5.1, eerste lid, aanhef en onder a en b, en tweede lid, aanhef en onder a.
- 2 Een op grond van deze wet bij algemene maatregel van bestuur of ministeriële regeling gestelde regel is van toepassing in de exclusieve economische zone als dat bij die regel is bepaald.
- 3 Een bij of krachtens deze wet gestelde regel over stortingsactiviteiten op zee is ook van toepassing op in Nederland geregistreerde vaartuigen en

luchtvaartuigen die zich buiten Nederland en de exclusieve economische zone bevinden.

4 Een bij of krachtens deze wet gestelde regel over het vangen, doden of verwerken van walvissen is ook van toepassing op in Nederland geregistreerde vaartuigen die zich buiten Nederland en de exclusieve economische zone bevinden.

Afdeling 1.3

Zorg voor de fysieke leefomgeving

Artikel 1.6 (zorgplicht voor een ieder)

Een ieder draagt voldoende zorg voor de fysieke leefomgeving.

Artikel 1.7 (activiteit met nadelige gevolgen)

Een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat zijn activiteit nadelige gevolgen kan hebben voor de fysieke leefomgeving, is verplicht:

- a alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevraagd om die gevolgen te voorkomen,
- b voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen: die gevolgen zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken,
- c als die gevolgen onvoldoende kunnen worden beperkt: die activiteit achterwege te laten voor zover dat redelijkerwijs van hem kan worden gevraagd.

Artikel 1.7a (verbod activiteit met aanzienlijke nadelige gevolgen)

1 Het is verboden een activiteit te verrichten of na te laten als door het verrichten of nalaten daarvan aanzienlijke nadelige gevolgen voor de fysieke leefomgeving ontstaan of dreigen te ontstaan.

2 Bij algemene maatregel van bestuur wordt de toepassing van het eerste lid uitgewerkt of begrensd. De uitwerking of begrenzing strekt in ieder geval ter uitvoering van de richtlijn milieustrafrecht en heeft betrekking op:

- a de omvang van de nadelige gevolgen voor de fysieke leefomgeving,
- b de gevallen waarin het eerste lid van toepassing is.

Artikel 1.8 (verhouding tot specifieke regels)

1 Aan de verplichtingen, bedoeld in de artikelen 1.6 en 1.7, wordt in ieder geval voldaan, voor zover bij wettelijk voorschrift of besluit specifieke regels zijn gesteld met het oog op de doelen van de wet, en die regels worden nageleefd.

2 Artikel 1.7a is niet van toepassing voor zover bij wettelijk voorschrift of besluit specifieke regels zijn gesteld met het oog op de doelen van de wet.

Hoofdstuk 2

Taken en bevoegdheden van bestuursorganen

Afdeling 2.1

Algemene bepalingen

Artikel 2.1 (uitoefening taken en bevoegdheden)

- 1 Een bestuursorgaan van een gemeente, een provincie of het Rijk of, met inachtneming van de Waterschapswet, van een waterschap oefent zijn taken en bevoegdheden op grond van deze wet uit met het oog op de doelen van de wet, tenzij daarover specifieke regels zijn gesteld.
- 2 Het bestuursorgaan houdt daarbij rekening met de samenhang van de relevante onderdelen en aspecten van de fysieke leefomgeving en van de rechtstreeks daarbij betrokken belangen.
- 3 Bij de op grond van deze wet gestelde regels kan de toepassing van het eerste en tweede lid worden uitgewerkt of begrensd. Deze uitwerking of begrenzing kan in ieder geval betrekking hebben op:
 - a het waarborgen van de veiligheid,
 - b het beschermen van de gezondheid,
 - c het beschermen van het milieu,
 - d het duurzaam veiligstellen van de openbare drinkwatervoorziening,
 - e het beschermen van landschappelijke of stedenbouwkundige waarden,
 - f het behoud van cultureel erfgoed,
 - g het behoud van de uitzonderlijke universele waarde van werelderfgoed,
 - h de natuurbescherming,
 - i het tegengaan van klimaatverandering,
 - j de kwaliteit van bouwwerken,
 - k een evenwichtige toedeling van functies aan locaties,
 - l het behoeden van de staat en werking van infrastructuur voor nadelige gevolgen van activiteiten,
 - m het beheer van infrastructuur,
 - n het beheer van watersystemen,
 - o het beheer van geobiologische en geothermische systemen en ecosystemen,
 - p het beheer van natuurlijke hulpbronnen,
 - q het beheer van natuurgebieden,
 - r het gebruik van bouwwerken,
 - s het bevorderen van de toegankelijkheid van de openbare buitenruimte voor personen.
- 4 Onverminderd het derde lid wordt bij het stellen van regels met het oog op een evenwichtige toedeling van functies aan locaties in ieder geval rekening gehouden met het belang van het beschermen van de gezondheid.

Artikel 2.2 (afstemming en samenwerking)

1 Een bestuursorgaan houdt bij de uitoefening van zijn taken en bevoegdheden op grond van deze wet rekening met de taken en bevoegdheden van andere bestuursorganen en stemt zonedig met deze andere bestuursorganen af.

2 Bestuursorganen kunnen taken en bevoegdheden gezamenlijk uitoefenen. Daarbij wordt niet voorzien in een overdracht van taken of bevoegdheden.

3 Een bestuursorgaan treedt bij de uitoefening van zijn taken en bevoegdheden slechts in de taken en bevoegdheden van een ander bestuursorgaan voor zover dat nodig is voor de uitoefening van zijn eigen taken en bevoegdheden.

Artikel 2.3 (algemene criteria verdeling van taken en bevoegdheden)

1 De uitoefening van de taken en bevoegdheden op grond van deze wet wordt overgelaten aan de bestuursorganen van een gemeente, tenzij daarover andere regels zijn gesteld.

2 Een bestuursorgaan van een provincie oefent een taak of bevoegdheid, als dat bij de regeling daarvan is bepaald, alleen uit als dat nodig is:

a met het oog op een provinciaal belang en dat belang niet op een doelmatige en doeltreffende wijze door het gemeentebestuur kan worden behartigd, of

b voor een doelmatige en doeltreffende uitoefening van de taken en bevoegdheden op grond van deze wet of de uitvoering van een internationaalrechtelijke verplichting.

3 Een bestuursorgaan van het Rijk oefent een taak of bevoegdheid, als dat bij de regeling daarvan is bepaald, alleen uit als dat nodig is:

a met het oog op een nationaal belang en dat belang niet op een doelmatige en doeltreffende wijze door het provinciebestuur of gemeentebestuur kan worden behartigd, of

b voor een doelmatige en doeltreffende uitoefening van de taken en bevoegdheden op grond van deze wet of de uitvoering van een internationaalrechtelijke verplichting.

4 Bestuursorganen van het Rijk oefenen ook de taken en bevoegdheden uit voor het niet provinciaal en gemeentelijk ingedeelde gebied.

Afdeling 2.2**Omgevingsplan, waterschapsverordening en omgevingsverordening****Artikel 2.4 (omgevingsplan)**

De gemeenteraad stelt voor het gehele grondgebied van de gemeente één omgevingsplan vast waarin regels over de fysieke leefomgeving worden opgenomen.

Artikel 2.5 (waterschapsverordening)

Het algemeen bestuur van het waterschap stelt één waterschapsverordening vast waarin regels over de fysieke leefomgeving worden opgenomen.

Artikel 2.6 (omgevingsverordening)

Provinciale staten stellen één omgevingsverordening vast waarin regels over de fysieke leefomgeving worden opgenomen.

Artikel 2.7 (verplicht opnemen en uitsluiten van decentrale regels)

1 Bij algemene maatregel van bestuur kunnen gevallen worden aangewezen waarin regels over de fysieke leefomgeving alleen in het omgevingsplan, de waterschapsverordening of de omgevingsverordening mogen worden opgenomen.

2 Bij algemene maatregel van bestuur kunnen gevallen worden aangewezen waarin regels over de fysieke leefomgeving niet in het omgevingsplan, de waterschapsverordening of de omgevingsverordening mogen worden opgenomen.

Artikel 2.8 (delegatie)

De gemeenteraad, het algemeen bestuur van een waterschap of provinciale staten kunnen de bevoegdheid tot het vaststellen van delen van het omgevingsplan, de waterschapsverordening of de omgevingsverordening delegeren aan het college van burgemeester en wethouders, het dagelijks bestuur van het waterschap respectievelijk gedeputeerde staten.

Afdeling 2.3**Omgevingswaarden****§ 2.3.1****Algemene bepalingen****Artikel 2.9 (omgevingswaarden)**

1 Op grond van deze afdeling worden omgevingswaarden vastgesteld met het oog op de doelen van de wet.

2 Een omgevingswaarde bepaalt voor de fysieke leefomgeving of een onderdeel daarvan:

- a de gewenste staat of kwaliteit,
- b de toelaatbare belasting door activiteiten,
- c de toelaatbare concentratie of depositie van stoffen.

3 Een omgevingswaarde wordt uitgedrukt in meetbare of berekenbare eenheden of anderszins in objectieve termen.

Artikel 2.10 (aard, termijn en locaties van omgevingswaarden en onderbouwing)

1 Bij de vaststelling van een omgevingswaarde wordt bepaald:

- a of deze waarde een resultaatverplichting, inspanningsverplichting of andere, daarbij te omschrijven verplichting met zich brengt,
- b de locaties waarop de omgevingswaarde van toepassing is.

2 Bij de vaststelling van een omgevingswaarde kan een termijn worden gesteld waarbinnen aan de verplichting, bedoeld in het eerste lid, onder a, moet zijn voldaan.

3 Bij de vaststelling van een omgevingswaarde wordt onderbouwd welke taken en bevoegdheden op grond van deze of een andere wet in ieder geval worden ingezet om de omgevingswaarde te verwezenlijken.

4 In afwijking van het eerste lid, aanhef en onder a, en het tweede lid kunnen bij algemene maatregel van bestuur regels worden gesteld over de aard en de termijn als de omgevingswaarde een geluidproductieplafond is.

§ 2.3.2

Omgevingswaarden gemeente

Artikel 2.11 (omgevingswaarden gemeente)

1 Bij omgevingsplan kunnen omgevingswaarden worden vastgesteld.

2 Bij omgevingsplan kunnen geen omgevingswaarden worden vastgesteld in aanvulling op of in afwijking van omgevingswaarden die bij omgevingsverordening, bij algemene maatregel van bestuur, bij besluit als bedoeld in artikel 2.12a, eerste lid, 2.13a, eerste lid, of 2.15, tweede lid, of in deze wet zijn vastgesteld, tenzij bij de omgevingsverordening, de maatregel, het besluit of, als omgevingswaarden in deze wet zijn vastgesteld, bij algemene maatregel van bestuur anders is bepaald.

Artikel 2.11a (verplichte omgevingswaarden gemeente voor geluidproductie industrieterreinen)

Bij omgevingsplan worden in ieder geval als omgevingswaarden geluidproductieplafonds vastgesteld rondom industrieterreinen waar bij algemene maatregel van bestuur aangewezen activiteiten kunnen worden verricht die in aanzienlijke mate geluid kunnen veroorzaken.

§ 2.3.3

Omgevingswaarden provincie

Artikel 2.12 (omgevingswaarden provincie)

1 Bij omgevingsverordening kunnen, met inachtneming van de grenzen van artikel 2.3, tweede lid, omgevingswaarden worden vastgesteld.

2 Bij omgevingsverordening kunnen geen omgevingswaarden worden vastgesteld in aanvulling op of in afwijking van omgevingswaarden die bij algemene maatregel van bestuur, bij besluit als bedoeld in artikel 2.15, tweede lid, of in deze wet zijn vastgesteld, tenzij bij de maatregel, het besluit of, als omgevingswaarden in deze wet zijn vastgesteld, bij algemene maatregel van bestuur anders is bepaald.

Artikel 2.12a (omgevingswaarden provincie voor geluidproductie industrieterreinen)

1 Bij omgevingsverordening kunnen, met inachtneming van de grenzen van artikel 2.3, tweede lid, industrieterreinen worden aangewezen waarvoor

provinciale staten bij besluit als omgevingswaarden geluidproductieplafonds vaststellen.

2 Provinciale staten kunnen de bevoegdheid tot het bij besluit als omgevingswaarden vaststellen van geluidproductieplafonds delegeren aan gedeputeerde staten.

Artikel 2.13 (verplichte omgevingswaarden provincie voor watersystemen)

1 Bij omgevingsverordening worden met het oog op het waarborgen van de veiligheid en het voorkomen of beperken van wateroverlast in ieder geval omgevingswaarden vastgesteld voor:

- a de veiligheid van bij de verordening aangewezen andere dan primaire waterkeringen, voor zover die niet bij het Rijk in beheer zijn,
- b de gemiddelde kans op overstroming per jaar van bij de verordening aangewezen gebieden met het oog op de bergings- en afvoercapaciteit waarop regionale wateren moeten zijn ingericht.

2 Bij of krachtens de verordening worden voor de toepassing van het eerste lid, onder a, voor daarbij aan te geven locaties nadere regels gesteld over de vaststelling van het waterkerend vermogen van de daar bedoelde waterkeringen.

Artikel 2.13a (verplichte omgevingswaarden provincie voor geluidproductie wegen en lokale spoorwegen)

1 Provinciale staten stellen bij besluit als omgevingswaarden geluidproductieplafonds vast aan weerszijden van bij omgevingsverordening aangewezen:

- a wegen in beheer bij de provincie,
- b lokale spoorwegen, voor zover gelegen buiten de gebieden die op grond van artikel 20, derde lid, van de Wet personenvervoer 2000 zijn aangewezen.

2 Provinciale staten kunnen deze bevoegdheid delegeren aan gedeputeerde staten.

§ 2.3.4

Omgevingswaarden Rijk

Artikel 2.14 (omgevingswaarden Rijk)

Bij algemene maatregel van bestuur kunnen, met inachtneming van de grenzen van artikel 2.3, derde lid, omgevingswaarden worden vastgesteld.

Artikel 2.15 (verplichte omgevingswaarden Rijk)

1 Bij algemene maatregel van bestuur worden met het oog op het waarborgen van de veiligheid, het beschermen van de gezondheid, het beschermen van het milieu en het beheer van natuurlijke hulpbronnen in ieder geval omgevingswaarden vastgesteld voor:

- a de kwaliteit van de buitenlucht, waaronder de concentraties van verontreinigende stoffen in de buitenlucht, ook in verband met de bloot-

- stelling van de mens aan die stoffen, ter uitvoering van de richtlijn luchtkwaliteit en de richtlijn gevaarlijke stoffen in de lucht,
- b de chemische en ecologische kwaliteit van oppervlaktewaterlichamen en de chemische kwaliteit en kwantitatieve toestand van grondwaterlichamen, ter uitvoering van de kaderrichtlijn water, de grondwater-richtlijn en de richtlijn prioritair stoffen,
 - c de kwaliteit van zwemwater, ter uitvoering van de zwemwaterrichtlijn,
 - d de veiligheid van primaire waterkeringen,
 - e de veiligheid van andere dan primaire waterkeringen, voor zover die in beheer zijn bij het Rijk.
- 2 Onze Minister van Infrastructuur en Waterstaat stelt bij besluit als omgevingswaarden geluidproductieplafonds vast aan weerszijden van bij ministeriële regeling aangewezen:
- a wegen in beheer bij het Rijk,
 - b hoofdspoorwegen.
- 3 Als uitgangspunt voor het vaststellen van de omgevingswaarden, bedoeld in het eerste lid, aanhef en onder d, geldt ten minste een beschermingsniveau waarmee in 2050 de kans om te overlijden als gevolg van een overstroming achter de primaire waterkering niet groter is dan 1 op 100.000 per jaar. Een hoger beschermingsniveau wordt geboden op plaatsen waar sprake kan zijn van:
- a grote groepen dodelijke slachtoffers,
 - b substantiële economische schade, of
 - c ernstige schade door uitval van vitale en kwetsbare infrastructuur van nationaal belang.
- 4 Voor de toepassing van het eerste lid, aanhef en onder d, worden bij ministeriële regeling:
- a voor daarbij aan te geven locaties nadere regels gesteld over het bepalen van de overstromingskans of de faalkans van de primaire waterkering, en
 - b de locaties begrensd waarop de omgevingswaarden van toepassing zijn.
- 5 Voor de toepassing van het eerste lid, aanhef en onder e, worden bij ministeriële regeling:
- a voor daarbij aan te geven locaties nadere regels gesteld over het bepalen van de hydraulische belasting en de sterkte van de waterkering, en
 - b de locaties begrensd waarop de omgevingswaarden van toepassing zijn.
- 6 De nadere regels, bedoeld in het vierde lid, onder a, worden voor primaire waterkeringen steeds na ten hoogste twaalf jaar herzien.

Artikel 2.15a (omgevingswaarden stikstofdepositie)

- 1 Het percentage van het areaal van de voor stikstof gevoelige habitats in Natura 2000-gebieden waarop de depositie van stikstof niet groter is dan de

hoeveelheid in mol per hectare per jaar waarboven verslechtering van de kwaliteit van die habitats niet op voorhand is uit te sluiten, bedraagt:

- a in 2025: ten minste 40%;
- b in 2030: ten minste 50%;
- c in 2035: ten minste 74%.

2 De in het eerste lid bedoelde omgevingswaarden zijn resultaatsverplichtingen.

3 In ieder geval in 2028 wordt bezien of met het programma kan worden voldaan aan de omgevingswaarde voor 2035.

4 Uiterlijk in 2033 en vervolgens steeds uiterlijk twee jaar voor het verstrijken van de termijn waarbinnen aan de omgevingswaarde, bedoeld in het eerste lid, onder c, moet zijn voldaan, dient de regering een voorstel van wet in tot wijziging van het eerste lid ten behoeve van de vaststelling van de omgevingswaarde voor de volgende periode, zodat de depositie op termijn wordt verminderd tot een niveau dat nodig is voor een gunstige staat van instandhouding van de betrokken natuurlijke habitats en soorten op landelijk niveau.

Afdeling 2.4

Toedeling van taken en aanwijzing van locaties

§ 2.4.1

Toedeling van specifieke taken aan gemeenten, waterschappen, provincies en Rijk

Artikel 2.16 (gemeentelijke taken voor de fysieke leefomgeving)

1 Bij het gemeentebestuur berusten, naast de elders in deze wet en op grond van andere wetten aan dat bestuur toegedeelde taken voor de fysieke leefomgeving, de volgende taken:

- a op het gebied van het beheer van watersystemen en waterketenbeheer:
 - 1° de doelmatige inzameling van afvloeiend hemelwater, voor zover de houder het afvloeiend hemelwater redelijkerwijs niet op of in de bodem of een oppervlaktewaterlichaam kan brengen, en het transport en de verwerking daarvan,
 - 2° het treffen van maatregelen in het openbaar gemeentelijke gebied om structureel nadelige gevolgen van de grondwaterstand voor de op grond van deze wet aan de fysieke leefomgeving toegedeelde functies zoveel mogelijk te voorkomen of te beperken, voor zover het treffen van die maatregelen doelmatig is en niet op grond van artikel 2.17, 2.18 of 2.19 tot de taak van een waterschap, een provincie of het Rijk behoort,
 - 3° de inzameling en het transport van stedelijk afvalwater,